

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/101/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1713217236
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1713217236.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov JUDr. Ivany Štíftovej a Mgr. Patricie Skotnickej, v spore žalobcov: 1/ C. T., nar. XX.X.XXXX, C. XXX/X, J. G. J., 2/ Ž. T., nar. XX.X.XXXX, T. XXXX/X, C., 3/ P. T., nar. X.XX.XXXX, E. XXX, J., 4/ K. T., nar. XX.X.XXXX, Q. XXXX/XXX, G., žalobcovia 1/ - 4/ zastúpení: Advokátska kancelária Majeriková & Partners s.r.o., Kupeckého 8, Bratislava, IČO: 35 917 440, proti žalovanému: S. T.Ý., nar. XX.X.XXXX, I. XXX, zastúpený: advokátkou JUDr. Darinou Kurňavovou, Kapitulská 5, Trnava, o určenie že dôvody vydedenia nie sú dané, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Pezinok č. k. 10C/312/2013-118, zo dňa 8.10.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že súd určuje, že dôvody vydedenia žalobcov 1/ až 4/, C. T., rod. K., narodenou X.X.XXXX, zomrelou XX.X.XXXX, ktoré sú uvedené v závete a listine o vydedení zo dňa 5.11.2010, nie sú dané.

II. Žalobcom 1/ - 4/ priznáva proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že dôvody vydedenia žalobcov 1/ - 4/ ich matkou, C. T., rod. K., narodenou X.X.XXXX, zomretou XX.X.XXXX, ktoré sú uvedené v závete a listine o vydedení zo dňa 5.11.2010, nie sú dané; žalobcom 1/ až 4/ priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 21.11.2013 domáhali, aby súd určil, že dôvody vydedenia žalobcov 1/ - 4/ C. T., rodenou K., narodenou X.X.XXXX v I., ktorá zomrela XX.X.XXXX, uvedené v listine o vydedení zo dňa 5.11.2010, ktorou vydedila žalobcov vrátane ich potomkov, nie sú dané. V listine o vydedení uviedla, že ani jeden zo žalobcov neprejavoval o ňu za posledných 20 rokov záujem, či v zdraví, chorobe a bezvládnosti. Zároveň potomkovia žalobcov neuskutočnili za celú dobu ani jednu návštevu u starej mamy, akú by jej ako potomkovia mali preukazovať a tým vydedila aj potomkov žalobcov 2/ až 4/.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C. s. p.), súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že závet a listina o vydedení bola spísaná a podpísaná poručiiteľkou v I. dňa 5.11.2010, za prítomnosti dvoch svedkov (C. Q. S. N. J.), kde vydedila syna C. T. a jeho potomkov, ďalej potomkov zomrelého syna T. T. a to z dôvodu, že o poručiiteľku dlhodobo neprejavovali záujem a neposkytli jej potrebnú pomoc v starobe, chorobe a bezvládnosti podľa § 469a ods. 1 písm. a) a b) Občianskeho zákonníka. Listina "Závet a listina o vydedení" spĺňa všetky zákonom stanovené náležitosti v zmysle § 476, § 480 a § 469a Občianskeho zákonníka.

3. Súd prvej inštancie ozrejmil, že vydedením sa rozumie jednostranný výslovný prejav poručiiteľovej vôle, ktorým sa odníma potomkovi ako neopomenuteľnému dedičovi právo, ktoré by mu inak patrilo

podľa zákona (neopomenuteľný dedič zo zákona nededí, teda nemá právo ani na svoj zákonný podiel). Ustanovenie § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka taxatívne vypočítava dôvody vydedenia. Pre všetky dôvody je charakteristické negatívne správanie sa potomka v rozpore s dobrými mravmi. Dôvod vydedenia sa musí uviesť v listine o vydedení a tento dôvod musí existovať už v čase pred prejavom poručiteľovej vôle v listine o vydedení. Teda existencia dôvodov vydedenia sa posudzuje vždy za obdobie pred napísaním listiny o vydedení. Z formulácie dôvodov vydedenia uvedených v písmene b) tohto ustanovenia vyplýva, že na ich základe možno postihnúť široký okruh negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahu poručiteľa a potomka. Ide pritom o subjektívne dôvody, resp. dôvody, ktoré sa posudzujú zo subjektívneho hľadiska. Pokiaľ ide o vydedenie z dôvodu uvedeného v § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, podľa ustálenej judikatúry súdov, treba otázku, či potomok o poručiteľa trvale neprejavoval skutočný záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mal, posudzovať s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu a z aspektu dobrých mravov. Jedným z hľadísk, ktoré treba pri tomto dôvode vždy skúmať, je to, či potomok poručiteľa mal reálnu možnosť o poručiteľa prejavovať skutočný záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mal. Teda, či poručiteľ mal sám záujem sa s potomkom stykať a udržiavať s ním bežné príbuzenské vzťahy.

4. Dôvodil, že vydedenie prichádza do úvahy len vtedy, ak poručiteľ o tento príbuzenský vzťah stojí a ak sa ho nezáujem potomka osobne citovo dotýka a ak mu táto situácia vadí. Neprihádza do úvahy v situácii, keď mu je tento stav ľahostajný, prípadne keď k nemu sám a podstatne prispel. Vydedením sa v zmysle cit. ustanovenia rozumie jednostranný výslovný prejav vôle, ktorým poručiteľ odoberie svojmu potomkovi ako neopomenuteľnému dedičovi právo dedič, ktoré by mu inak podľa zákona patrilo. Aby bolo vydedenie platné, musí spĺňať zákonom dané formálne náležitosti, ktoré sa týkajú obsahu vôle, jeho prejavu, predmetu a subjektov, ktoré právny úkon uskutočňujú. Vydediť možno len tzv. neopomenuteľných dedičov. Sú to deti a ďalší potomkovia v priamej línii poručiteľa. Vydedenie sa teda nemôže týkať iných fyzických osôb než potomkov. Poručiteľ môže vydediť potomka len z taxatívne vymedzených dôvodov, teda z dôvodov presne uvedených v zákone (§ 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka), pričom na platné vylúčenie potomka z okruhu dedičov v dôsledku vydedenia prichádza do úvahy len taký zákonný dôvod, ktorý existoval už v čase prejavu poručiteľovej vôle o vydedení. To znamená, že prejav o vylúčení dediča možno urobiť len vtedy, keď už dedič spĺňal niektorú zákonnú podmienku na vydedenie.

5. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci skúmal neposkytnutie pomoci za podmienok uvedených v písmene a), o ktoré pôjde najmä vtedy, keď dedič poručiteľovi odkázanému na pomoc v chorobe a starobe neposkytol potrebnú pomoc, hoci o tejto odkázanosti poručiteľa vedel a so zreteľom na svoje objektívne možnosti a schopnosti mu pomoc mohol poskytnúť. Potrebnosť pomoci na strane poručiteľa a objektívna možnosť dediča poručiteľovi pomoc poskytnúť sa musí v každom konkrétnom prípade posudzovať na základe objektívnych okolností prípadu a s prihliadnutím na to, či dedičovo správanie bolo alebo nebolo v rozpore s dobrými mravmi. Posúdenie dôvodnosti vydedenia, ak pôjde o dôvod podľa písmena b), teda že potomok o poručiteľa trvale neprejavuje ozajstný záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, je viazané na skúmanie či išlo o taký nezáujem, ktorý bol trvalý, v dôsledku čoho potomok neprejavoval voči poručiteľovi ani minimálny záujem o jeho život a zdravie a pod. Pri úvahe, či ide o neprejavenie ozajstného záujmu v zmysle cit. ustanovenia, je považovaný za rozhodujúci vzťah medzi poručiteľom a potomkom, pričom pri hodnotení otázky, či existuje dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, nie je možné opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a tiež okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo, obzvlášť, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiteľa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavenie takéhoto kvalifikovaného záujmu. Zákonný dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka totiž vyžaduje, aby neprejavenie ozajstného záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24.2.2010, sp. zn. 5 Cdo 239/2009).

6. Z vykonaných výsluchov svedkov a strán sporu súdu prvej inštancie vyplynulo, že poručiteľka C. T., ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX, preukázateľne neprejavovala záujem o poskytnutie pomoci zo strany žalobcu 1/ a rovnako tak neprejavovala záujem o udržanie kontaktov a návštevy zo strany žalobcov 2/ - 4/, vyhýbala sa im a pred prípadnými návštevami zo strany žalobcov sa pravidelne zatajovala, čím všetky pokusy o udržanie kontaktu žalobcov s poručiteľkou zlyhali. Žalobca 1/ sa niekoľko krát počas výpovede na pojednávaní dňa 13.5.2015 vyjadril, že po tom, čo sa poručiteľka presťahovala k žalovanému, sa mu

s ňou podarilo stretnúť iba raz. Následne sa do domu poručiťky, či domu žalovaného nedostal a na zvonenie mu nikto neotváral, napriek tomu, že bolo zrejme, že v dome sa niekto predsa len nachádza.

7. Žalobca 1/ podstúpil zároveň niekoľko operácií očí a bol zdravotne indisponovaný, čo mu znemožňovalo vykonávať návštevy a osobne sa o poručiťku starať. Obdobným spôsobom sa o vzťahu medzi poručiťkou a žalobcami vyjadrili aj deti syna T.. Z vyššie uvedeného a v zmysle citovaných zákonných ustanovení mal súd prvej inštancie za to, že poručiťke bola v starobe poskytnutá dostatočná starostlivosť zo strany syna S., reálne na poskytovanie ďalšej starostlivosti zo strany žalobcov 1/ - 4/ odkázaná nebola. Žalobca 1/ sa aj napriek svojim zdravotným problémom o zdravotný stav poručiťky zaujímal, osobne ju navštevoval, avšak bezúspešne (zatajovanie sa zo strany poručiťky a žalovaného), žalobcovia teda nemali reálnu možnosť poručiťke potrebnú pomoc poskytnúť, z dôvodu nezájmu poručiťky, navyiac sa jednalo aj o dôvod zlého zdravotného stavu na strane žalobcu 1/, ktorý bol sám na pomoc odkázaný. Z výpovedí svedkov mal súd prvej inštancie tiež za preukázané, že žalobcovia mali o poručiťku záujem, chceli jej poskytnúť opateru, na ktorú však vzhľadom na starostlivosť syna S. úplne odkázaná nebola, avšak potrebnú pomoc z ich strany nebolo možné reálne poskytnúť. To znamená, že sama poručiťka a to nielen v období pred jej smrťou, ale aj počas svojho zdravého a plnohodnotného života, sa správala tak, že nemala sama záujem sa stretávať a udržiavať blízke príbuzenské vzťahy so žalobcami 1/ - 4/. Poručiťka v zmysle vykonaného dokazovania nebola touto situáciou osobne dotknutá. V konaní sa nijakým spôsobom nepreukázalo, že by bola odkázaná vyslovene len na pomoc žalobcov. To, že jej ku koncu života bola poskytnutá pomoc len zo strany žalovaného, si svojím spôsobom a svojím správaním počas života spôsobila v značnej miere sama. Na uvedenom základe súd prvej inštancie žalobe v zmysle § 469a ods. 1 písm. a), písm. b) Občianskeho zákonníka vyhovel. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie v súlade s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že plne úspešným žalobcom priznal náhradu trov konania.

8. Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f), písm. h) C. s. p. a žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) bola námietka, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

9. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne nesprávny, nakoľko dôkazy, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie sú nesprávne, resp. nie sú vôbec vyhodnotené. Hodnotenie dôkazov by malo mať vždy dostatočnú oporu vo vykonanom dokazovaní a malo by byť v súlade so zásadami formálnej logiky. Pri dôkaze výpoveďou svedka musí súd vyhodnotiť vierohodnosť výpovede. Namietal, že súd prvej inštancie nevysvetlil ani jasne, ani výstižne, čo je jeho úlohou, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, ako vec právne posúdil. Úlohou súdu je dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku obmedzil iba na výpočet vykonaných dôkazov a to s poukazom na predložené listiny a len uviedol v jednotlivých bodoch 5 až 11 dôkazy, ktoré boli vykonané a to výsluch strán a výsluch svedka, pričom vôbec nehodnotil ani jednotlivito, ani v súvislostiach tieto vykonané dôkazy, len ich v odôvodnení uviedol a citoval ich obsah z pojednávania. V ďalších bodoch 12 až 14 napadnutého rozsudku cituje len ustanovenia o vydedení podľa Občianskeho zákonníka, pričom v bode 16 až 18 paušálne vyjadruje svoj názor, že nie sú dané dôvody na vydedenie, pričom vôbec nevyhodnotil, na podklade ktorých skutkových zistení k takémuto názoru došiel.

10. Nesúhlasil s odôvodnením súdu prvej inštancie v bode 18 napadnutého rozsudku, že poručiťke bola v starobe poskytnutá dostatočná starostlivosť zo strany syna S. ako žalovaného a že reálne na poskytovanie ďalšej starostlivosti zo strany žalobcov 1/ až 4/ odkázaná nebola, čo nie je pravdou. Práve opačne, súd nezhodnotil vykonané dokazovanie tak, že keďže žalobcovia 1/ až 4/ neprejavovali záujem o poručiťku ako o matku a starú matku, nepomohli jej v starobe, pričom bola na pomoc odkázaná, jediný, kto sa o ňu postaral, bol práve žalovaný, pretože iné riešenie v rodine nemohol nájsť. Z výpovedí žalobcov 1/ až 4/ nevyplýva, že by sa o zdravotný stav poručiťky zaujímali, vôbec ju osobne nenavštevovali a tvrdenie, že mali snahu ju navštíviť, ale údajne bezúspešne kvôli zatajovaniu zo strany poručiťky a žalovaného, je vykonštruované a účelové. Zastával svoje tvrdenie, že každý mal reálnu možnosť poručiťke potrebnú pomoc poskytnúť. Taktiež je právne významný dôvod, že by ako dôvod nezájmu bol zlý zdravotný stav na strane žalobcu 1/, čo sa nezakladá na pravde, takáto skutočnosť

nebola preukázaná. Žalobcom 1/ uvedené diagnózy nespôsobili pripútanie na lôžko a nebol odkázaný na pomoc iného.

11. Bol názoru, že súd prvej inštancie nesprávne zhodnotil jeho výpoveď, keď dospel k názoru, že poručiiteľka nebola na starostlivosť žalovaného úplne odkázaná, pretože uviedol, že poručiiteľka bola imobilná, bola po dvoch operáciách kĺbov. Mal za to, že nemožno hodnotiť správanie sa poručiiteľky tak, ako to urobil súd prvej inštancie, že nemala záujem sa stretávať a udržiavať blízke príbuzenské vzťahy so žalobcami 1/ až 4/. Išlo o jednoduchú ženu z dedinského prostredia, ktorá nemala ani finančnú možnosť, ani inú možnosť, aby navštevovala svoje vnúčatá mimo obce, v ktorej žila a dožila. Práve opačne, ona očakávala v smútku, že ju jej syn a vnúčatá od dvoch synov budú navštevovať, prejavovať záujem a v konečnom dôsledku jej pomáhať pri uspokojovaní tých najzákladnejších životných potrieb. Túto činnosť suploval za svojich blízkych práve žalovaný, čo bolo jediné východisko pri riešení takejto vzniknutej situácie.

12. Súd prvej inštancie bagatelizoval pri rozhodovaní jeho výpoveď, vôbec sa s ňou nevysporiadal, nezhodnotil ju v žiadnych súvislostiach, ale len nehodnoverne konštatoval, že bolo bránené akémukoľvek styku žalobcov 1/ až 4/ s poručiiteľkou ako matkou a starou matkou. Za ostatné obdobie pred smrťou, kedy žila poručiiteľka uňho, ani jeden zo žalobcov 1/ až 4/ neprejavil opravdivý záujem o ňu. Tento záujem prejavil len žalobca 1/ ešte pred vznikom jej vážneho zdravotného stavu a to podľa jeho mienky len z dôvodu získania majetkového prospechu od poručiiteľky. Bol názoru, že akonáhle žalobca 1/ zistil, že poručiiteľka nemá žiaden majetok, už ďalší záujem o ňu neprejavil. Túto skutočnosť vyplývajúcu z jeho výpovede súd prvej inštancie vôbec nevyhodnotil.

13. Zastával názor, že vzhľadom k tomu, že poručiiteľka uňho bývala, žila a staral sa o ňu, že táto nikdy neprispela k zhoršovaniu a ochladnutiu vzťahov so žalobcami 1/ - 4/. K tomu, že sa poručiiteľka presťahovala k nemu za ostatných sedem rokov pred smrťou ju viedli objektívne dôvody spočívajúce v nevyhnutnosti zabezpečenia starostlivosti o ňu v chorobe a starobe. Ani jednému zo žalobcov 1/ až 4/ nebolo znemožnené poručiiteľke poskytnúť pomoc a udržiavať s ňou pravidelné, priateľské, rodinné vzťahy.

14. Uviedol, že poručiiteľka mala aj po presťahovaní sa k nemu k dispozícii jeho telefón a dôrazne poukázal na to, že aj v čase, keď sa o poručiiteľku staral 24 hodín denne, ani jeden zo žalobcov 1/ až 4/ nezavolať na toto telefónne číslo za tým účelom, že by mali záujem o osobný kontakt s poručiiteľkou formou návštevy alebo sa zaujímali o jej zdravotný stav. Na návštevu prišli jedenkrát a to tri roky pred smrťou poručiiteľky, konkrétne žalobca 1/ so svojou dcérou K., pričom jediným dôvodom tejto návštevy bolo riešenie otázky adresovanej žalovanému: „Ako to bude po smrti babky“, pričom poručiiteľka bola s nimi v miestnosti. Okrem toho za ostatných sedem rokov nezaregistroval ani jeden telefonát od žalobcov 1/ až 4/, v ktorom by si boli bývali dohodli termín návštevy, alebo čo by sa len boli pýtali na potreby poručiiteľky. Žalobcovia 1/ až 4/ ničím nepreukázali ich záujem o poručiiteľku, poručiiteľku nepozdravili nijakým spôsobom, ani v deň jej sviatku, alebo na Vianoce. Nepostrehol, že by niekto zo žalobcov 1/ až 4/ poručiiteľku v tomto čase navštívil.

15. Opakovane tvrdil, že ani jeden zo žalobcov neprejavil záujem, čo len prísť pomôcť s poručiiteľkou, keďže bola nevládna. Nepovažoval za pravdivú výpoveď svedka D. T., že by do poslednej chvíle života bola poručiiteľka sebestačná. Podľa jeho výpovede poručiiteľku navštevoval podľa možností a okolností a to len do roku 1994 a od roku 1994 sa návštevy podľa neho prirodzene zredukovali. Výpoveď svedka ohľadom pokusov navštíviť poručiiteľku, čo im malo byť znemožnené, považoval za vykonštruovanú a účelovú; svedok sa zameral vo svojej výpovedi len na návštevy príležitostné a odvolával sa na vzťahy s nebohým T., avšak ani po smrti T., kedy mohol odpadnúť dôvod nepríjemného pocitu z návštev, sa ani jeden zo žalobcov a ani svedok D. T. o poručiiteľku nezaujímal a nestarali, pričom všetci boli mobilní a bývali v krátkej vzdialenosti od poručiiteľky a iba raz jej žalobca 1/ ponúkol aj to podľa svedka „zo slušnosti“ opateru. Žalobca 1/ vo svojej výpovedi odôvodňuje svoj vzťah k poručiiteľke svojím zdravotným stavom, pričom nepreukázal a ani z výpovede svedka nie je zrejme skutočnosť, že by bol imobilný, pripútaný na lôžko, čo mu podľa jeho názoru umožňovalo sa o poručiiteľku čo len zaujímať, navštevovať ju; postarať sa o ňu mohol aj prostredníctvom svojich detí a to svedka D. T. a dcéry K., resp. žalobca 1/ ani nemal záujem o to, či žalovaný má možnosť sa o poručiiteľku starať a či mu netreba pomôcť, keďže žalovaný bol v produktívnom veku a tiež mal svoje povinnosti voči svojej rodine. Žalobca 1/ nikdy nepožiadala svoje deti, aby poručiiteľke pomohli, čo je zrejme aj z výpovede

svedka Stanislava Kusého, že „otec ho do týchto vzťahov s babkou nezaťahoval“. Ani po operácii kĺbov, kedy prestala byť poručiiteľka absolútne sebestačná, neprejavil žalobca 1/ ani svedok záujem, pričom svedok následne uvádza, že bol školopovinný, takže z toho vyplýva, že ani nemohol vedieť časovú súvislosť medzi jeho „školopovinnosťou“ a operáciami poručiiteľky. Výpoveď svedka D. T. je rozporuplná, účelová čo do časových súvislostí a absentuje preukázanie záujmov, snahy žalobcov ako aj jeho samého pomôcť poručiiteľke. Z tejto výpovede jednoznačne vyplýva, že o poručiiteľku sa žalobcovia nestarali, nenavštevovali ju a ani neprejavovali o ňu záujem.

16. Výpovede žalobcov 2/ - 4/ rovnako považuje za rozporuplné a účelové, keďže žiadnym spôsobom nepreukázali, že by boli mali v úmysle poskytnúť poručiiteľke pomoc v starobe a chorobe, pričom poukazuje na výpoveď žalobkyne 4/, že k poručiiteľke prišla v čase dedičského konania po nebohom otcovi a to s políciou, keďže mala údajne „papiere, že má právo ísť do rodičovského domu“. Viackrát poručiiteľku nevidela. Z výpovede žalobkyne 4/ jednoznačne vyplýva, že napriek tomu, že matka im nebránila kontakt s poručiiteľkou, nikdy ju ani len nepozvali k nim domov do Modry. Žalobkyňa 4/ uvádza, že od svojich 18 rokov, t. j. ešte v čase keď poručiiteľka nebývala u žalovaného, s ňou nikdy neprišla do kontaktu.

17. Mal za to, že poručiiteľka ani v značnej miere nespôsobilá nezájem žalobcov ako potomkov. Poručiiteľke tento stav nebol ľahostajný, čo vyplýva jednoznačne z jeho výpovede, ako aj z výpovede svedka C. Q., ktorý uviedol, že bol susedom poručiiteľky a že všetko počul, čo sa u poručiiteľky deje. K samotnej starostlivosti uviedol, že už v 90. rokoch, kedy poručiiteľka bývala vo svojej nehnuteľnosti, sa o ňu staral jedine on. O návštevách žalobcu 1/ po roku 2000 uviedol, že tento navštívil poručiiteľku 2-3 krát do roka, určite na hody, pričom podľa jeho názoru s určitosťou nie v snahe pomôcť jej. Výpoveď svedka Q. je podľa jeho názoru dôkazom toho, aký vzťah mali jej potomkovia ako žalobcovia, že tento nebol dobrý, ani vrúcny, ani srdečný a skôr bol invektívny, urážlivý, na čo sa poručiiteľka sťažovala.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené mal za to, že žalobcovia by mali spravodlivo znášať zákonné dôsledky vydedenia, keďže poručiiteľka bola odkázaná na ich pomoc, avšak títo neprejavili opravdivý záujem a v ich reálnej možnosti bolo poskytnúť pomoc a prejať opravdivý záujem o poručiiteľku a nebránili im žiadne objektívne dôvody, ani ich nepriaznivý zdravotný stav. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie len skopiroval tvrdenia žalobcov bez akéhokoľvek ďalšieho bližšieho odôvodnenia tak, aby bolo zrejmé, aké úvahy ho viedli k prijatiu takého záveru.

19. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu v celom rozsahu zotrvali na všetkých písomných a ústnych vyjadreniach a podaniach, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie predložili; napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považovali za vecne správny a žiadali odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Nesúhlasili s tvrdeniami žalovaného uvedenými v odvolaní, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne nesprávny, že dôkazy, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie sú nesprávne a nie sú vôbec vyhodnotené. Z rozhodnutia a jeho odôvodnenia vyplýva, že súd prvej inštancie postupoval v zmysle ustanovenia § 191 C. s. p., analyzoval všetky dôkazy a nič neopomenul. Dôkazy hodnotil na základe svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Na základe odôvodnenia predmetného rozsudku v spojitosti s hodnotením dôkazov možno dôjsť k záveru, že meritórne rozhodnutie súdu vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

20. Žalovaný vo svojom odvolaní napáda nesprávne hodnotenie dôkazov zo strany súdu a to tým, že fabuluje a robí závery na základe logických skratiek a sugestívne predkladá svoj názor súdu na to, ako by mal súd hodnotiť dôkazy aby to bolo v prospech žalovaného, pričom sa nedrží obsahovej stránky jednotlivých výpovedí a jeho hodnotenie dôkazov je účelové. Z tohto dôvodu považovali za nutné sa vyjadriť aj k jednotlivým dôkazom a ich obsahu. Z dokazovania - z výpovedí žalobcov, svedka C. Q. a C.. D. T. jasne vyplynulo, že poručiiteľka preukázateľne neprejavovala záujem o poskytnutie pomoci zo strany žalobcu 1/ a rovnako tak neprejavovala záujem o udržiavanie kontaktov a návštevy zo strany žalobcov 2/, 3/ a 4/, vyhýbala sa im. Pred prípadnými návštevami zo strany žalobcov sa pravidelne zatajovala, čím všetky pokusy o udržanie kontaktu navrhovateľov s poručiiteľkou zlyhali.

21. Žalobca 1/ sa niekoľkokrát počas výpovede na pojednávaní dňa 13.5.2015 vyjadril, že potom, čo sa poručiiteľka presťahovala k žalovanému, sa mu s ňou podarilo stretnúť iba raz, viac krát sa do domu nedostal a na zvonenie mu nikto neotváral napriek tomu, že bolo zrejmé, že v dome sa niekto nachádza.

Žalobca 1/ je zdravotne indisponovaný od roku 2000 - chorý zrak a srdce. Podobným spôsobom sa o vzťahu medzi poručiteľkou a žalobcami vyjadrili aj žalobca 2/ a žalobkyňa 4/, t. j. deti poručiteľkinho syna T., na pojednávaní dňa 29.1.2016.

22. Svedok C.. D. T. na pojednávaní dňa 9.11.2017 potvrdil stav opísaný žalobcami 1/, 2/ a 4/. Uviedol, že žalobca 1/ ponúkal poručiteľke pomoc, ale zo strany poručiteľky nebol o ňu záujem. Žalobca 1/ ponúkol poručiteľke možnosť bývať uňho ale poručiteľka túto možnosť odmietla, z dôvodu, že nechcela meniť prostredie. Svedok C.. D. T. vozil žalobcu 1/ autom k poručiteľke, ktorá sa zatajovala.

23. Svedok C. Q., ktorého zabezpečil žalovaný, vo svojej výpovedi zo dňa 9.11.2017 uvádza, že žalobca 1/ navštevoval poručiteľku v období po roku 2000, dva až tri krát do roka, určite na hody. Svedok spísania závetu a listiny o vydedení - C. Q. v zápisnici napísanej dňa 4.9.2013 notárkou I.. I. Q. v dedičskej veci po nebohej C. T., uviedol že C. T. nikdy sama nehovorila o úmysle spísať závet, dozvedel sa to až od žalovaného. Ďalej skonštatoval, že C.na T. nekomentovala, či prejavujú žalobca 1/ až 4/ o ňu záujem. Druhý svedok spísania závetu a listiny o vydedení - N. J., v zápisnici napísanej dňa 4.9.2013 notárkou I.. I. Q. v dedičskej veci po nebohej C. T. uviedol, že akt podpísania závetu bol iniciatívou žalovaného, ktorý ho za týmto účelom kontaktoval.

24. Mali za to, že bolo preukázané, že poručiteľka neprejavovala záujem o poskytnutie pomoci ani o udržanie kontaktov a návštevy zo strany žalobcov. Vyhybala sa im a pred prípadnými návštevami žalobcov sa pravidelne zatajovala, čím všetky pokusy o udržanie kontaktu žalobcov s poručiteľkou zlyhali. Poukázali na to, že najvyšší súd vo svojej rozhodovacej praxi konštantne judikuje, že žalobcovia nemôžu spravodlivo znášať zákonné dôsledky vydedenia, keď situáciu, že o poručiteľa neprejavili opravdivý záujem, spôsobil v značnej miere sám poručiteľ (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 1.11.1997, sp. zn. 1 Cdo 173/96) a že vydedenie neprichádza do úvahy v situácii, keď je poručiteľovi tento stav ľahostajný, prípadne k nemu sám a podstatne prispel (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 29.2.2012, sp. zn. 2 Cdo 109/2010).

25. Z vyššie uvedeného a v zmysle zákonných ustanovení, predovšetkým § 469a ods. 1 písm. a) a písm. b) Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie správne prišiel k záveru, že poručiteľke bola v starobe poskytnutá dostatočná starostlivosť zo strany syna S., reálne na poskytovanie ďalšej starostlivosti zo strany žalobcov odkázaná nebola. Žalobcovia sa aj napriek svojim zdravotným problémom o zdravotný stav poručiteľky zaujímali, osobne ju navštevovali, avšak bezúspešne (zatajovanie sa zo strany poručiteľky a žalovaného), teda nemali reálnu možnosť poručiteľke potrebnú pomoc poskytovať, z dôvodu nezájmu poručiteľky, na viac sa jednalo aj o dôvod zlého zdravotného stavu na strane žalobcu 1/, ktorý bol sám na pomoc zo strany žalobcov odkázaný. Z výpovedi svedkov súd prvej inštancie uznal za preukázané, že žalobcovia mali o poručiteľku záujem, chceli jej poskytnúť opateru, na ktorú však vzhľadom na starostlivosť syna S. úplne odkázaná nebola, avšak potrebnú pomoc z ich strany nebolo možné reálne poskytnúť. To znamená, že sama poručiteľka a to nielen v období pred jej smrťou ale aj počas svojho zdravého a plnohodnotného života, sa správala tak, že nemala sama záujem sa stretávať a udržiavať blízke príbuzenské vzťahy so žalobcami 1/ - 4/. Poručiteľka v zmysle vykonaného dokazovania nebola touto situáciou osobne dotknutá. V konaní sa nijakým spôsobom nepreukázalo, že by bola odkázaná vyslovene len na pomoc žalobcov. To že jej ku koncu života bola poskytnutá len pomoc zo strany žalovaného si svojím spôsobom a svojím správaním počas života spôsobila v značnej miere sama.

26. Žalovaný v odvolacej replike zopakoval svoju odvolaciu argumentáciu.

27. Žalobcovia v odvolacej duplike zotrvali na všetkých písomných a ústnych vyjadreniach a podaniach, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie a v odvolacom konaní predložili.

28. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len „C. s. p.“) a skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C. s. p., keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem; rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho

potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C. s. p.), pričom dôvodom zmeny napadnutého rozsudku bola iba formulačná nepresnosť inak vecne správneho výroku.

29. Podľa § § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka, poručiteľ môže vydediť potomka, ak v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch,

30. Podľa § § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka poručiteľ môže vydediť potomka, ak o poručiťľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať.

31. Pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 C. s. p.).

32. Na margo námietky žalovaného, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd pripomína, že zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, ktorý vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 Ústavy SR). To znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch, z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie je vecou jeho vnútorného presvedčenia, jeho logického myšlienkového postupu. Právna úprava neurčuje, ako má súd hodnotiť dôkazy z hľadiska pravdivosti. Prisudzovanie hodnoty pravdivosti konkrétnemu dôkazu predpokladá, že sudca takýto dôkaz posudzuje najskôr izolovane, z hľadiska vierohodnosti toho, kto ho podáva, až potom môže súd pristúpiť k posudzovaniu, resp. k hodnoteniu všetkých dôkazov v ich vzájomnej súvislosti. Pod hodnotením dôkazov sa rozumie myšlienková činnosť súdu, ktorou je vykonaným dôkazom prisudzovaná hodnota závažnosti (dôležitosti) pre rozhodnutie, hodnota zákonnosti, hodnota pravdivosti, poprípade hodnota vierohodnosti. Pri hodnotení dôkazov z hľadiska ich závažnosti (dôležitosti) súd určuje, aký význam majú jednotlivé dôkazy pre jeho rozhodnutie a či o ne môže oprieť svoje skutkové zistenia. Prostredníctvom hodnotenia dôkazov z hľadiska ich pravdivosti súd dochádza k záveru, ktoré skutočnosti, o ktorých dôkazy informujú, možno považovať za pravdivé (dokázané) a ktoré nie. Vyhodnotenie dôkazov z hľadiska pravdivosti predpokladá tiež posúdenie vierohodnosti informácie podanej prostredníctvom dôkazu vzhľadom na druh dôkazného prostriedku a spôsob, akým sa podľa zákona vykonáva. Pri výpovedi svedka musí súd vyhodnotiť vierohodnosť výpovede s prihliadnutím k tomu, aký má svedok vzťah k účastníkom konania a k prejednávanej veci. Celkové posúdenie z uvedených hľadísk potom poskytuje záver o pravdivosti, či nepravdivosti tvrdených (preukazovaných) skutočností.

33. Podstatou zistenia skutkového stavu veci je teda úsudok - záver sudcu o tom, ktoré z rozhodujúcich sporných skutočností sú pravdivé, t. j. ktoré z nich bude považovať za dokázané. Až súhrn týchto skutočností vytvára zistený skutkový stav. Predmetom odvolacieho prieskumu nie je potom vlastné „hodnotenie“ dôkazov súdu prvej inštancie, pretože nemožno „hodnotiť“ dôkazy „zhodnotené“, okrem tej procesnej situácie, kedy súdom prvej inštancie vykonané hodnotenie dôkazov je v rozpore s pravidlami logického myslenia alebo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Odvolací súd preto iba posudzuje, či v odôvodnení prvoinštančného rozhodnutia hodnotenie (inak pre rozhodnutie zásadne významných) dôkazov je alebo nie je v rozpore s pravidlami logického myslenia, a to vo väzbe na ďalšie dôkazné prostriedky; či informácie zachytené v tom - ktorom dôkaznom prostriedku sú rozdielne a súd prvej inštancie bez ďalšieho privileguje len určitý dôkaz, či určitú množinu dôkazných prostriedkov a ponecháva bez povšimnutia (komplexného či riadne odôvodneného hodnotenia) iný dôkaz, či zostávajúcu množinu dôkazných prostriedkov.

34. Žiadne takéto pochybenie odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, resp. z obsahu spisu nezaznamenal.

35. Naopak z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov a prednesov strán, že žiadne skutočnosti, ktoré v tomto smere boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli v konaní najavo a ktoré boli súčasne významné pre vec, neopomenul a že v jeho hodnotení dôkazov a poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak, nie je možné z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, event. vierohodnosti vidieť logický rozpor.

36. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza, že o neposkytnutie pomoci za podmienok uvedených v § 469a písm. a) Občianskeho zákonníka pôjde najmä vtedy, keď dedič poručiťovi odkázanému na pomoc v chorobe a starobe neposkytol potrebnú pomoc, hoci o tejto odkázanosti poručiťa vedel a so zreteľom na svoje objektívne možnosti a schopnosti mu pomoc mohol poskytnúť. Potreba pomoci na strane poručiťa a objektívna možnosť dediča poručiťovi pomoc poskytnúť sa musí v každom konkrétnom prípade posudzovať osobitne, aj z hľadiska, či dedičovo správanie bolo v rozpore s dobrými mravmi. K naplneniu tohto dôvodu vydedenia preto nestačí, že poručiť bol chorý, dosiahol vek, ktorý možno označiť ako starobu alebo sa ocitol v inej ťažkej životnej situácii (dedič mu neposkytol pomoc v iných závažných prípadoch, napr. pri živeľnej pohrome, ohrození života, zdravia alebo jeho majetku zásahom tretích osôb). Potreba pomoci potomka závisí aj na tom, či nie je iná osoba, od ktorej možno predovšetkým očakávať poskytovanie takejto pomoci a ktorá túto pomoc aj reálne poskytuje a poskytovať môže, pretože má pre to lepšie podmienky ako potomok, ktorého sa vydedenie týka. Pri odkázanosti poručiťa na pomoc je zároveň nevyhnutné, aby potomok mal reálnu možnosť poručiťovi potrebnú pomoc poskytovať (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29.2.2012, sp. zn. 2 Cdo 109/2010).

37. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že poručiťke bola v starobe poskytnutá dostatočná starostlivosť zo strany syna S. (žalovaného) a reálne na poskytovanie ďalšej starostlivosti od žalobcov odkázaná nebola.

38. Pokiaľ žalovaný v podanom odvolaní namietal, že žalobcovia nepomohli poručiťke, pričom bola na pomoc odkázaná a jediný kto sa o ňu postaral, bol práve žalovaný, pretože iné riešenie v rodine nemohol nájsť, odvolací súd predovšetkým uvádza, že dôvodom vydedenia žalobcov 2/ - 4/ nebolo vydedenie podľa § 469 ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka (poručiťke nebola poskytnutá potrebná pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch), ale iba podľa § 469 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka (o poručiťku trvalo neprejavujú opravdivý záujem, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať). Zároveň odvolací súd uvádza, že toto tvrdenie žalovaný použil po prvý krát až v priebehu odvolacieho konania; žalovaný v konaní na súde prvej inštancie netvrdil, že sa „nejaké iné riešenie“ v rodine hľadalo, že bolo potrebné hľadať iné riešenie a že on alebo poručiťka požiadali o pomoc niekoho iného z rodiny, konkrétne žalobcu 1/ alebo jeho potomkov a že títo poskytnutie pomoci poručiťke odopreli. Z vykonaného dokazovania naopak vyplynulo, že žalobca 1/ ponúkol poručiťke starostlivosť, avšak túto odmietla, pretože sa nechcela sťahovať; uvedené napokon potvrdil vo svojej výpovedi aj žalovaný, pričom jeho subjektívne vnímanie prejaveneho záujmu o poručiťku, v ktorom videl „iba snahu žalobcu 1/ o získanie majetkového prospechu“, je bez právnej relevancie, keďže nie je v konaní podopreté žiadnymi objektívne zadokumentovanými skutočnosťami a dôkazmi, rovnako ako tvrdenie žalovaného, že po tom, ako žalobca 1/ zistil, že poručiťka žiaden majetok nemá, už ďalší záujem o ňu neprejavil.

39. Ak žalovaný ďalej tvrdil, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru, že poručiťka nebola na starostlivosť žalovaného úplne odkázaná, odvolací súd uvádza, že žalovaný jednak tvrdenie o zdravotnom stave poručiťky v konaní ničím nepreukázal (nepredložil zdravotnú dokumentáciu poručiťky, záznamy z lekárskeho správ, na preukázanie tejto skutočnosti nenavrhol v konaní vypočuť žiadnych svedkov) a zároveň závery súdu prvej inštancie nesprávne interpretuje, pretože z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, že poručiťka nebola na starostlivosť žalovaného úplne odkázaná, ale že vzhľadom na starostlivosť, ktorú jej poskytoval žalovaný, nebola úplne odkázaná na starostlivosť zo strany žalobcov 1/ - 4/.

40. Pri úvahe, či ide o dôvod vydedenia uvedený v § 469a písm. b) Občianskeho zákonníka, t. j. neprejavovanie opravdivého záujmu potomka o poručiťa treba považovať za významný vzťah medzi poručiťom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho. Existenciu takéhoto kvalifikovaného vzťahu možno vyvodit' z rozličných vonkajších prejavov, napr. z osobného, prípadne písomného styku, zo vzájomnej starostlivosti potomka a poručiťa a pod., pričom pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia v tomto ustanovení uvedený, nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a tiež okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo. Najmä, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiťa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavovanie takéhoto kvalifikovaného záujmu. Súdna prax je ustálená v tom, že zákonný dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka vyžaduje, aby neprejavovanie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu. Pri posúdení dôvodov vydedenia podľa § 469a

ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka je potrebné taktiež zisťovať, či potomok poručiteľa mal reálnu možnosť o poručiteľa prejavíť skutočný záujem, ktorý by ako potomok mal prejavíť, t. j. či poručiteľ mal sám záujem sa s dieťaťom sýkať a udržiavať s ním bežné príbuzenské vzťahy. Vydedenie totiž prichádza do úvahy len tam, kde poručiteľ o tento blízky príbuzenský vzťah stojí, kde sa ho nezáujem potomkov osobne citovo dotýka, kde mu tento stav vadí, a nie, ak ide o situáciu, kedy je mu tento stav ľahostajný, prípadne kedy k nemu i podstatne prispel (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 1.11.1997, sp. zn. 1 Cdo 173/96, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29.2.2012, sp. zn. 2 Cdo 109/2010).

41. Odvolací súd sa aj v tejto časti stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že poručiiteľka sa v období pred jej smrťou ale aj počas svojho zdravého a plnohodnotného života správala tak, že nemala sama záujem stretávať sa a udržiavať blízke príbuzenské vzťahy so žalobcami 1/ - 4/ a touto situáciou nebola osobne dotknutá.

42. Z výpovede žalobcu 1/ vyplynulo, že poručiiteľku pravidelne navštevoval až do roku 2007, kedy podstúpil operáciu srdca, nikdy nevlastnil motorové vozidlo, preto mal po operácii problémy s dopravou, bol slabý, bolo tam riziko prechladnutia. Matku v tom čase navštevoval v doprovode svojich detí, vždy keď išiel na kontrolu do Bratislavy. Keď už bývala u žalovaného, jedenkrát im otvorili, keď prišli na ďalšie návštevy, už im nikto neotvoril, pritom vedeli, že je niekto doma, lebo sa pohli záclony. Svedok C.. D. T., syn žalobcu 1/ uviedol, že potom ako žalobca 1/ podstúpil operáciu očí (na jednom oku má očné protézu, na druhé oko vidí na 20 %) a srdca, chodieval na návštevy do Jablonca tak, ako mu to dovoľovali zdravotné a pracovné povinnosti, nebol nikdy držiteľom vodičského preukazu, spojenie do Jablonca bolo komplikované, preto bol vždy odkázaný na pomoc od nich. V dome poručiiteľky však stále býval brat T. a spravidla do pol hodiny po príchode žalobcu 1/ vznikla hádka vyvolaná alkoholizmom T. a jeho invektívami voči žalobcovi 1/, do ktorej sa následne zapojila aj poručiiteľka; žalobca 1/ to potom vnímal tak, že jeho návštevy sú poručiiteľke na príťaž. Najčastejšie poručiiteľku navštevovali, keď bol žalobca 1/ u lekára v Bratislave, vtedy ho tam odviezol on alebo sestra a aj keď mali pocit, že u žalovaného je niekto doma, lebo sa pohybovala záclona, nebolo im otvorené. Keďže neboli vítaní, od návštevy upustili. Pohľadnice určite poručiiteľke posielali, lebo bola silne veriaca, vždy pri významných kresťanských sviatkoch, okrem toho on aj jeho sestra jej oznámili promócie, aj krstiny pravnúčat. Poručiiteľka nikdy písomne na pohľadnice a oznámenia nereagovala. K poručiiteľke chodil rád, avšak postupne sa tam prestával cítiť dobre, vzhľadom na útoky najmä zo strany T., ktorý mu nadával do špin luteránskych vzhľadom na jeho náboženstvo po matke.

43. Žalovaný vo svojej výpovedi považoval za nepravdivé tvrdenie uvedené v žalobe, že jeho deti boli na úkor ostatných vyzdvihovalé, T. ani C. deti nikdy neadresovali poručiiteľke pohľadnicu, telefonát ani návštevu s výnimkou návštevy brata C. a jeho dcéry K., pričom predmetom návštevy bola ich otázka adresovaná jemu „čo bude po smrti babky“ a babka bola v miestnosti. Táto návšteva sa odohrala tri roky pred jej smrťou. Poručiiteľka mala k dispozícii jeho telefón, na tento nikto nezavolať. Bola veľmi citlivá osoba, keď oslavovala svoje meno, vždy spomínala, že od vnukov nič nedostala, stačila pohľadnica a taktiež tomu bolo aj na Vianoce.

44. Pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvej inštancie bagatelizoval jeho výpoveď, vôbec sa s ňou nevysporiadal, nezhodnotil ju v žiadnych súvislostiach, odvolací súd uvádza, že z výpovede žalovaného nevyplynulo nič, čo by bolo spôsobilé zvrátiť správnosť záverov súdu prvej inštancie. Žalovaný v podanom odvolaní v podstate prezentuje iba vlastný pohľad na hodnotenie dôkazov avšak bez toho, aby bolo zrejmé, v čom konkrétne je hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie v rozpore s pravidlami logického myslenia alebo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Odvolací súd zároveň pripomína, že pri posudzovaní dôvodu vydedenia podľa § 469a písm. b) Občianskeho zákonníka je významný vzájomný vzťah medzi poručiiteľom a jeho potomkom; existencia tohto kvalifikovaného vzťahu sa vyvodzuje z rozličných vonkajších prejavov, z ktorých možno usudzovať nielen to, či potomkovia prejavovali opravdivý záujem o poručiiteľa ale aj to, či poručiiteľ mal záujem tento vzťah s potomkami udržiavať. Preto aj keď žalovaný poukazoval na to, že žalobcovia sa o poručiiteľku nezaujímal, v priebehu celého konania nepoukázal na žiadne konkrétne vonkajšie prejavy zo strany poručiiteľky objektívneho charakteru, z ktorých by bolo možné usúdiť, že poručiiteľke tento stav vadil, nebol jej ľahostajný a mala záujem sa so žalobcami sýkať a udržiavať s nimi blízke príbuzenské vzťahy; napr. že žalovaného niekedy požiadala, aby ju odviezol na návštevu k žalobcom, sama sa pokúšala s nimi kontaktovať telefonicky, keďže mala k dispozícii telefón žalovaného, alebo o to požiadala žalovaného, alebo že reagovala na pohľadnice a oznámenia, ktoré jej zasielali deti žalobcu 1/, alebo sama takéto pohľadnice žalobcom posielala a pod.

Pokiaľ žalovaný poukazoval na výpoveď svedka Q., ktorý vo svojej výpovedi uviedol, že „počul všetko, čo sa u poručiťky deje“, odvolací súd uvádza, že svedok k tomu čo sa u poručiťky „deje“ nič nepovedal.

45. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že syn T., ktorého potomkami sú žalobcovia 2/ až 4/, žil s poručiťkou až do jeho smrti v roku 2008. Bol alkoholik, ktorý nielenže ako vyplýva z vyjadrenia samotného žalovaného k žalobe (č. I. 13), mal hrubé správanie k matke (poručiťke) ale sa tiež zle správal aj k svojim deťom a manželke; manželku týral, deti bil; manželia sa v roku 1991 alebo 1992 rozviedli. Žalobkyne 2/, 4/ zhodne vypovedali, že cca v roku 1991 ich poručiťka vyhodila z domu a povedala im, že ich nechce viac vidieť, že sú deti luteránky (resp. luteránski pankharti) a nemajú tam čo robiť. Bolo to v čase, keď boli ešte deti, žalobkyňa 2/ mala 11 rokov, žalobkyňa 4/ mala 7 rokov. Po rozvoze rodičov išli bývať do Modry, spočiatku posielali starej mame pohľadnice, napr. na Vianoce, avšak keď sa im nedostávalo žiadnej odpovede prestali s tým; v tom čase ako deti samé do Jablonca nechodili, keďže sa báli otca, ktorý tam ostal bývať; u babky sa necítili dobre, bezpečne a vítaní. Pociťovali rozdiely v tom, ako sa poručiťka správala k nim a k deťom žalovaného; dôvodom bolo, že nevesty boli luteránky, S. bol vždy najlepší syn, T. bol alkoholik a s nimi sa to už potom viezlo. Žalobkyňa 4/ videla poručiťku po dlhých rokoch po smrti otca, v čase dedičského konania, približne v roku 2008, išla za babkou, už žila u žalovaného, prvýkrát sa zatajovali, bola tam niekoľkokrát; následne tam išla s políciou, poručiťka po nej vykrikovala, že je pankhart a nemá tam čo robiť. Žalobca 3/ vypovedal, že k babke nechodil, pretože sa tam nechcel vracaať, mal zlé spomienky z detstva; otec bol alkoholik, týral ich, nechodili tam kvôli otcovi. Žalobcovia 2/ - 4/ zároveň zhodne vypovedali, že poručiťka ich nikdy nekontaktovala, ani nenavštevovala, ani keď boli ešte deti. Ide pritom o obdobie, kedy sa odsťahovali s matkou do Modry a od ktorého poručiťka datuje nezáujem žalobcov 2/ - 4/ o ňu. Poručiťka napriek okolnostiam, za ktorých sa žalobcovia 2/ - 4/ ešte ako maloletí od nej odsťahovali (násilie zo strany ich otca, syna T., ktorý ostal ďalej u nej bývať), ich viac nekontaktovala, nenavštevovala, ich návštevy neskôr považovala za pre ňu rušivé, resp. nežiadúce, o čom svedčí aj spôsob, akým zareagovala na príchod žalobkyne 4/ po smrti jej otca, a ktorá reakcia potvrdzuje výpovede žalobcov 2/ - 4/, že sa u poručiťky necítili byť vítaní a poručiťka nemala záujem sa s nimi stykať.

46. Na uvedenom základe odvolací súd uzatvára, že právne závery súdu prvej inštancie zodpovedajú skutkovým zisteniam vyplývajúcim z vykonaného dokazovania a právny záver, že nebola preukázaná existencia dôvodov, pre ktoré poručiť vydedil žalobcov 1/ - 4/ je správny; súdom prvej inštancie zistený skutkový stav veci dáva dostatočný podklad k prijatiu záveru, že žalobcovia v súdnej veci nemôžu spravodlivo znášať zákonné dôsledky vydedenia, pretože pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvale neprejavuje o poručiťa opravdivý záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mal dôsledkom toho, že poručiť neprejavuje záujem o potomka, nemožno bez ďalšieho dôvodiť, že by neprejavovanie tohto záujmu potomkom mohlo byť dôvodom k jeho vydedeniu.

47. A keďže žalovaný v podanom odvolaní ďalej neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, odvolací súd ostatné tvrdenia uvádzané v odvolaní nepovažoval za podstatné, t. j. také, ktoré by svojou relevanciou aj v prípade preukázania boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie; ďalšie odvolacie námietky žalovaného preto odvolací súd vyhodnotil v ich súhrne ako právne irelevantné a také, ktoré z povahy veci nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, ide vo svojej podstate o rozsudok potvrdzujúci, pretože dôvodom zmeny je výlučne formulačné spresnenie výroku, ktorým sa oproti výroku rozsudku súdu prvej inštancie v deklarovaní práv a povinností účastníkov právneho vzťahu nič nezmenilo.

48. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalobcom 1/ - 4/ priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mali vo veci plný úspech.

49. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).